

Một số yếu tố ảnh hưởng đến tính tích cực học tập của sinh viên thông qua môn Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam ở Trường Cao đẳng Bắc Kạn

Ma Thị Ngọc*, Vũ Thị Hồng Lê*

*Trường Cao đẳng Bắc Kạn

Received: 15/9/2023 Accepted: 22/9/2023 Published: 10/10/2023

Abstract: The article refers to some factors affecting the students' activeness in learning Revolutionary Lines of Vietnamese Communist Party. Then it aims to contribute to enhancing the quality of teachers' teaching and students' learning the subject at Bac Kan College.

Keywords: Influential factors, active learning, students at Bac Kan College.

1. Đặt vấn đề

Nâng cao chất lượng các môn Lý luận chính trị (LLCT) nói chung, trong đó có môn Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam (ĐCSVN) là nhiệm vụ của mỗi giáo viên ở các trường đại học, cao đẳng nói chung và trường Cao đẳng Bắc Kạn nói riêng, nó trở thành một tất yếu của hoạt động đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá (CNH, HĐH) đất nước.

Với đặc thù môn học là môn gắn với nhiều sự kiện lịch sử, nhiều quan điểm của Đảng trong các giai đoạn, cũng như các kỳ Đại hội của Đảng từ khi thành lập, môn học cung cấp cho người học những tri thức cơ bản về nội dung và cơ sở khoa học của những vấn đề chính trị – xã hội, góp phần tạo nên người công dân có phẩm chất và năng lực cần thiết để có thể tham gia vào hoạt động thực tiễn. Vì vậy, trong quá trình giảng dạy phát huy tính tích cực của người học có vai trò quan trọng giúp SV nắm được các tri thức cơ bản, rèn luyện sự năng động, sáng tạo để có thể làm chủ bản thân, làm chủ xã hội, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Hiện nay quá trình đẩy mạnh CNH-HĐH ở nước ta đặt ra những yêu cầu mới về nhiệm vụ phát triển GD&ĐT. Để đáp ứng yêu cầu đó thì đổi mới phương pháp dạy học (PPDH) nhằm phát huy tích cực chủ động, sáng tạo là nhiệm vụ trọng tâm. Trong quá trình dạy học ở trường CĐ Bắc Kạn giảng viên luôn chú trọng tìm ra các yếu tố ảnh hưởng và sử dụng các PPDH theo hướng phát huy tính tích cực chủ động sáng tạo của người học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm tính tích cực học tập (TTCHT) của SV

Tính tích cực được hiểu là sự chủ động, hăng hái,

nhật tình của chủ thể trong việc thực hiện các hoạt động nhằm mang lại lợi ích cho con người, sự phát triển, tiến bộ xã hội. Đối với SV, TTCHT thực chất là tính tích cực nhận thức, là sự chủ động, tự giác, nhiệt tình hăng hái của SV trong việc chiếm lĩnh tri thức.

Với bộ môn Đường lối Cách mạng của ĐCSVN. LLCT là một bộ phận trong kho tàng tri thức lý luận của nhân loại trên lĩnh vực chính trị. Đó là hệ thống tri thức phản ánh mối quan hệ giữa các giai cấp, các lực lượng xã hội trong việc giành, giữ và sử dụng quyền lực chính trị. Tri thức LLCT được thể hiện thành các học thuyết chính trị, trong đó, chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là những học thuyết khoa học và cách mạng, là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam của Đảng ta. Do vậy, giáo dục LLCT ở nước ta cơ bản nhất là truyền bá chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh để hệ thống lý luận thấm sâu vào nhận thức của nhân dân, đặc biệt là lực lượng SV – chủ nhân tương lai của đất nước. Đối với SV, học tập LLCT là quá trình nhận thức nhằm chiếm lĩnh hệ thống tri thức này, vì vậy, rất cần thiết phải phát huy cao độ TTCHT của SV. Có thể hiểu, TTCHT các môn LLCT của SV là ý thức tự giác của SV về mục đích của học tập, lòng say mê, sự chủ động, sáng tạo, vượt mọi khó khăn nhằm tổ chức và thực hiện hoạt động học tập LLCT một cách có hiệu quả.

Như vậy, TTCHT có vai trò to lớn đối với việc thực hiện thành công mục tiêu giáo dục LLCT trong nhà trường. Bởi, quá trình hình thành thế giới quan và phương pháp luận khoa học không diễn ra một cách tự động, nghĩa là cứ trang bị tri thức là có thế giới quan, ngược lại, đó còn phải là quá trình chuyển hóa tri thức thành tình cảm chính trị, niềm tin khoa học, thành mục tiêu, lý tưởng chính trị ở mỗi SV. Quá trình này đòi hỏi

SV phải nhận thức được tầm quan trọng của việc học tập LLCT, có thái độ học tập nghiêm túc và hành động tự giác, nỗ lực vượt khó để chiếm lĩnh tri thức, nói cách khác phải hình thành được TTCHT cho bản thân mình.

2.2. Những biểu hiện của TTCHT môn Đường lối Cách mạng của ĐCSVN của SV.

TTCHT được biểu hiện trên ba phương diện: nhận thức, thái độ và hành vi của chủ thể. Nhận thức là biểu hiện đầu tiên và cũng là tiêu chí cơ bản của tích cực học tập, được thể hiện ở việc SV hiểu biết một cách rõ ràng tầm quan trọng, mục đích và ý nghĩa của việc trang bị hệ thống tri thức LLCT. Nhận thức đóng vai trò định hướng, điều chỉnh thái độ và hành vi của con người. Do vậy, SV càng nhận thức đầy đủ và sâu sắc bao nhiêu thì sức mạnh vật chất và tinh thần càng được huy động nhiều bấy nhiêu.

2.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến TTCHT môn Đường lối Cách mạng của ĐCSVN của SV.

Yếu tố chủ quan: Đây là các yếu tố thuộc về chủ thể SV như: nhu cầu, động cơ, hứng thú, sức khỏe, đóng vai trò quyết định sự hình thành tính tích cực học tập. Trong đó, yếu tố đầu tiên và cơ bản là nhu cầu của SV, có vai trò kích thích, định hướng nhận thức của SV vào việc tìm kiếm các phương thức để thỏa mãn nhu cầu. Vì vậy, việc hiểu biết và tạo môi trường học tập thuận lợi cho SV là yếu tố quan trọng để phát huy TTCHT.

Yếu tố khách quan: Đây là những yếu tố tác động từ bên ngoài song có ảnh hưởng trực tiếp đến việc hình thành TTCHT của SV. Thứ nhất, về môn học, đây là yếu tố tác động đến TTCHT của SV trên cơ sở sự phù hợp của nội dung môn học với khả năng nhận thức của SV và tính hữu ích của môn học đối với ngành nghề của SV trong tương lai. Thứ hai, về giảng viên, TTCHT của SV chịu ảnh hưởng lớn từ hoạt động giảng dạy của đội ngũ giảng viên lý luận chính trị. Năng lực chuyên môn vững vàng, phương pháp giảng dạy lôi cuốn, sự vận dụng tốt lý luận vào thực tiễn sẽ giúp SV hiểu rõ lý luận, có niềm yêu thích, hứng thú đối với môn học. Ngược lại, phương pháp truyền thụ tri thức một chiều có thể dẫn đến sự đơn điệu, nhàm chán cho người học. Thứ ba, về môi trường học tập, các phương tiện kỹ thuật, CSVC, học liệu... góp phần không nhỏ vào việc nâng cao TTCHT của SV. Ứng dụng những công nghệ hiện đại trong dạy học giúp nội dung môn học được thể hiện một cách sinh động, hấp dẫn và gia tăng hiệu quả nhận thức của SV. Ngoài ra, các yếu tố khác cũng có tác động nhất định đến TTCHT LLCT của SV như: các tổ chức đoàn hội, truyền thông đại chúng, gia

đình, các yếu tố kinh tế, chính trị - xã hội của đất nước.

2.4. Nguyên nhân ảnh hưởng đến TTCHT môn Đường lối Cách mạng của ĐCSVN của SV.

Nguyên nhân chủ quan: Một bộ phận SV chưa nhận thức đúng vai trò, tầm quan trọng của việc học tập các môn LLCT, chưa thấy được mối liên hệ giữa các học phần này với các học phần chuyên ngành, dẫn đến thái độ ỷ lại, thụ động, thiếu tích cực.

Nguyên nhân khách quan: nội dung môn học: do đặc thù của bộ môn có tính trừu tượng cao, khó tiếp cận. Vì vậy, giảng dạy của giảng viên và việc học tập của SV sẽ gặp nhiều khó khăn, ảnh hưởng trực tiếp đến kết quả học tập. Về giảng dạy của giảng viên: Thứ nhất, đội ngũ giảng viên được đào tạo đúng chuyên ngành tại trường còn thiếu về số lượng phần nào cũng ảnh hưởng đến chất lượng dạy và học bộ môn. Nội dung giảng dạy nhìn chung còn thiên về lý luận, thiếu tính thực tiễn, thiếu “hơi thở” của cuộc sống. Đặc biệt, việc đưa các vấn đề thực tiễn vào giảng dạy lý luận đòi hỏi phải biết “chắt lọc” từ thực tiễn những cái tinh túy và hòa quyện nó một cách tự nhiên với những quan điểm lý luận vốn khô khan, trừu tượng. Đây là việc làm rất khó khăn, phức tạp không phải giảng viên nào cũng thực hiện được. Do vậy, giảng dạy phần nào giảm sức cuốn hút đối với SV. Thứ ba, việc đổi mới phương pháp giảng dạy còn có chậm, nhìn chung, phương pháp giảng dạy được sử dụng chủ yếu là thuyết trình. Phương pháp này đến nay vẫn có hiệu quả, nhất là đối với các môn LLCT để giảng giải một cách khoa học các quan điểm, các vấn đề lý luận cơ bản, tuy nhiên, cũng có hạn chế nhất định: người dạy và người học không có nhiều thời gian đối thoại với nhau, người dạy khó nhận thấy ưu điểm của người học để phát huy và khó phát hiện cái sai để uốn nắn do thiếu sự chủ động của người học trong việc thể hiện kiến thức. Do vậy, rất cần thiết phải sử dụng đa dạng các phương pháp giảng dạy để tăng sức hấp dẫn, lôi cuốn SV. Thứ tư, về hoạt động quản lý đào tạo, các điều kiện phục vụ cho hình thức đào tạo tín chỉ còn thiếu đồng bộ như quy mô lớp học còn lớn, sĩ số lớp học đông trong khi thời lượng giảng dạy có hạn. Vì vậy, phát huy tính tích cực của SV trong việc học tập khó thực hiện. Thứ năm, các yếu tố khác như sự tác động từ mặt trái của cơ chế thị trường và những hạn chế trong quá trình đổi mới đất nước. Một bộ phận SV bị cuốn theo lối sống hưởng thụ, thực dụng, chạy theo đồng tiền, ít quan tâm tới lợi ích chung, giá trị công, lý tưởng cách mạng... Thêm vào đó, tình trạng tham nhũng,

chạy chức, chạy quyền... đang diễn ra trong hệ thống chính trị khiến độ “lệch” giữa lý luận và thực tế đời sống, giữa hiện tượng xấu với bản chất tốt đẹp của xã hội xã hội chủ nghĩa “có sức công phá mạnh mẽ đến tâm trạng, tình cảm, tâm lý, niềm tin, tâm thế của mỗi người”.

2.5. Một số biện pháp phát huy tích cực, chủ động sáng tạo trong học tập của SV

Một số biện pháp góp phần phát huy TTCHT của SV Kết luận Số 94-KL/TW ban hành ngày 28 tháng 03 năm 2014, Ban Bí thư đã khẳng định “việc đổi mới học tập LLCT có tầm quan trọng chiến lược, đặt trong tổng thể của việc thực hiện đổi mới căn bản, toàn diện GD&ĐT hiện nay. Đổi mới việc học tập LLCT nhằm tạo bước tiến mới có kết quả, chất lượng cao hơn, góp phần làm cho chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối, quan điểm của Đảng giữ vai trò chủ đạo trong đời sống xã hội”. Để thực hiện tốt nhiệm vụ giáo dục LLCT cho SV, chúng tôi đề xuất một số biện pháp phát huy TTCHT của SV như sau:

2.5.1. Đổi mới phương pháp giảng dạy, cần đa dạng hóa và kết hợp hài hòa các PPDH tích cực, dựa trên quan điểm lấy người học làm trung tâm. Các phương pháp này sẽ tạo cơ hội cho mọi cá nhân được tự do bày tỏ quan điểm, hình thành thói quen sinh hoạt tư tưởng bình đẳng, tinh thần tôn trọng sự khác biệt, hình thành những quan điểm cá nhân, hướng tới những giá trị chung, phổ quát. Việc áp dụng các PPDH tích cực sẽ góp phần phát huy tính chủ động, tự giác, hăng hái của SV trong học tập, làm cho tiết học trở nên sôi động, thu hút SV tham gia.

2.5.2. Đa dạng hóa hình thức dạy học. Tổ chức các trò chơi, các cuộc thi tìm hiểu tri thức lý luận chính trị, tham quan các địa điểm như bảo tàng cách mạng, bảo tàng Hồ Chí Minh, Các di tích lịch sử ở địa phương như: ATK Chợ Đồn Bắc Kạn, ATK Định Hóa, Thái Nguyên, Nà Tu, Cẩm Giàng, Bạch Thông, Bắc Kạn ... để SV có cơ hội được kiểm chứng tri thức lý luận, trên cơ sở đó, rèn luyện bản lĩnh chính trị, củng cố niềm tin vững chắc vào sự lãnh đạo của Đảng.

2.5.3. Đa dạng hóa các phương tiện dạy học: bên cạnh giáo án điện tử với hình ảnh sinh động, video minh họa tăng tính trực quan, sinh động, hấp dẫn của bài giảng, các phương tiện phục vụ phương pháp thảo luận, đóng vai cũng cần được chú ý. Phòng học nên được trang bị bàn ghế dễ di chuyển để có thể linh hoạt thay đổi các hình thức học tập, nhất là việc chuyển từ phương pháp thuyết trình sang phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp khác; đảm bảo đầy đủ các phương tiện

nghe nhìn chất lượng, máy chiếu đa năng, máy vi tính nối mạng internet để thu phát thông tin nhanh chóng, kịp thời. Ngoài ra, để đảm bảo chất lượng và hiệu quả giảng dạy, việc bố trí số lượng SV trong một lớp cần được lưu ý bởi số lượng SV lớn làm hạn chế khả năng tiếp thu của SV và khả năng áp dụng các phương pháp giảng dạy tích cực của giảng viên.

Về phía SV Bản thân mỗi SV cần tự nhận thức được tầm quan trọng của việc học tập các môn học, xác định đúng động cơ học tập cho mình, từ đó, hình thành thái độ học tập nghiêm túc. SV cần chủ động, tự giác lên kế hoạch học tập bao gồm: dành thời gian nghiên cứu bài trước khi lên lớp, đọc giáo trình và các tài liệu liên quan để hiểu rõ các nội dung cơ bản của bài học. Điều này giúp SV tạo tâm thế chủ động, hứng thú nghe giảng, dễ tiếp thu bài giảng. Trong quá trình học tập, SV cần tập trung lắng nghe kỹ, ghi chép nhanh, gọn những nội dung và ví dụ kèm theo, có thể ghi chú lại những suy nghĩ của mình về nội dung bài giảng. Sau giờ lên lớp, SV cần xem lại bài và lên kế hoạch thường xuyên ôn tập để kiến thức có thể “ngấm dần” qua thời gian, đồng thời, cần sắp xếp thời gian nhất định trong ngày, tuần để đọc các tài liệu tham khảo, sách, báo tạp chí nhằm hiểu rõ các vấn đề lý luận, nắm bắt tình hình thực tiễn, vận dụng lý luận để lý giải các vấn đề thực tiễn trong nước và thế giới.

3. Kết luận

Phát huy tích cực, chủ động học tập của SV có ý nghĩa rất quan trọng đến chất lượng của dạy và học trong nhà trường, tích cực học tập, SV sẽ đạt được những kết quả nhất định trong việc trang bị tri thức lý luận cho mình, góp phần hình thành lý tưởng, niềm tin về con đường xây dựng CNXH mà Đảng và Bác Hồ đã lựa chọn. Chỉ ra được các yếu tố ảnh hưởng đến việc phát huy TTCHT của SV từ đó đưa ra các biện pháp nâng cao chất lượng dạy và học, góp phần thực hiện thắng lợi nhiệm vụ đào tạo những thế hệ SV “vừa hồng vừa chuyên” trong Trường Cao đẳng Bắc Kạn.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Nguyễn Ngọc Bảo (2005), *Phát huy tính tích cực, tính tự lực của học sinh trong quá trình dạy học*, NXB Giáo dục. Hà Nội.
- [2]. Phan Trọng Ngọ (2025), *Dạy học và PPDH trong nhà trường*, NXB ĐHSP Hà Nội.
- [3]. Nguyễn Hữu Vui (2005), *Đổi mới phương pháp giảng dạy các môn khoa học Mác-Lênin ở Việt Nam – những vấn đề chung*, NXB ĐHSP Hà Nội
- [4]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2009), *Giáo trình Đường lối Cách mạng của ĐCSVN*, NXB Giáo dục. Hà Nội